Part-I/ ਭਾਗ-I
Child Development and Pedagogy

1. How can classroom interventions like peer tutoring and cooperative learning help students ?
   (A) By only improving physical fitness
   (B) By increasing academic skills and social support, thus promoting self-concept
   (C) By reducing the need for teachers
   (D) By focussing only on individual competition

   ਕਲਾਸਰੂਮ ਦਖ਼ਲ ਜਿਵੇਂ ਸਾਥੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਅਧਿਐਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ?
   (A) ਕੇਵਲ ਸਰੀਰਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਸੁਧਾਰ ਕੇ
   (B) ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੌਸ਼ਲ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਰਥਨ ਵਧਾ ਕੇ, ਸਵੈ-ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਕੇ
   (C) ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਘਟਾ ਕੇ
   (D) ਕੇਵਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ

2. Autism Spectrum Disorder (ASD) is :
   (A) A physical illness
   (B) A developmental disorder affecting the brain
   (C) A temporary behaviour problem
   (D) A learning style

   ਆਟਿਜ਼ਮ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਵਿਕਾਰ (Autism Spectrum Disorder) ਕੀ ਹੈ ?
   (A) ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਬਿਮਾਰੀ
   (B) ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਕਾਸੀ ਵਿਗਾੜ
   (C) ਅਸਥਾਈ ਵਿਹਾਰ ਸਮੱਸਿਆ
   (D) ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ

3. Why should teachers design diverse sensory activities that integrate visual, auditory, tactile and other sensory experiences with scientific concepts ?
   (A) To reduce the need for textbooks in science education
   (B) To focus only on visual learning
   (C) To make science classes more competitive
   (D) To help children develop a sensory-based understanding of scientific phenomena

   ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇੰਦਰਿਆਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਿਉਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਵੇਖਣ, ਸੁਣਨ, ਸਪਰਸ਼ ਆਦਿ ਇੰਦਰਿਆਵੀ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ?
   (A) ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਘਟਾਉਣ ਲਈ
   (B) ਕੇਵਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ-ਅਧਾਰਿਤ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ
   (C) ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ
   (D) ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਇੰਦਰੀ-ਅਧਾਰਿਤ ਸਮਝ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

4. Which of the following best describes a delinquent child ?
(A) A child who commits serious crimes punishable by law
(B) A young offender whose actions are minor and not considered serious crimes, such as bullying, lying, or truancy
(C) A child who never breaks school rules
(D) A child who only studies and avoids social interactions
ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ?
(A) ਉਹ ਬੱਚਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ
(B) ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਅਪਰਾਧੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕੰਮ ਮਾਮੂਲੀ ਹਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ, ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ ਜਾਂ ਬਿਨਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਭੱਜਣਾ
(C) ਇਕ ਬੱਚਾ ਜੋ ਕਦੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਤੋੜਦਾ
(D) ਇਕ ਬੱਚਾ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਹੈ

5. Which of the following best describes the progression of an infant's verbal development ?
(A) Infants progress from crying to cooing and babbling, with babbling eventually reflecting sounds from the language they hear.
(B) Infants start by speaking full words, then progress to cooing and crying.
(C) Infants immediately imitate adult speech without any intermediate sounds.
(D) Babbling continues to include all human language sounds throughout infancy.
ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਖਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ?
(A) ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਰੋਣ ਤੋਂ ਕੂਕਣ ਅਤੇ ਤੁਤਲਾਉਣ ਤਕ ਵਿਕਾਸ, ਬੜਬੜਾਉਣ ਨਾਲ ਅੰਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਧੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।
(B) ਨਵਜੰਮਿਆ ਬੱਚਾ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਕੂਕਣ ਤੋਂ ਰੋਣ ਤੱਕ ਵਧਦਾ ਹੈ ।
(C) ਨਵਜੰਮਿਆ ਬੱਚਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਲਗ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ।
(D) ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਤੁਤਲਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ।

6. What term best describes phonetically diversified sounds produced by manipulating the tongue, lips, throat, and voice, often forming consonant-vowel combinations like "ba, ba, ba" ?
(A) Cooing
(B) Echolalia
(C) Babbling
(D) Telegraphic speech
ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਜੀਭ, ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ, ਗਾਹੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਜੋੜ-ਤੋੜ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਵਿਧਤਾਪੂਰਨ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਕਸਰ "ਬਾ, ਬਾ, ਬਾ" ਵਰਗੇ ਵਿਅੰਜਨ-ਸਵਰ ਸੰਜੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ?
(A) ਕੂਕਣਾ
(B) ਸ਼ਬਦ-ਅਨੁਕਰਨ
(C) ਤੁਤਲਾਉਣਾ
(D) ਟੈਲੀਗਰਾਫ਼ਿਕ ਬੋਲੀ

7. Which defense mechanism involves redirecting emotions into healthy or socially acceptable channels ?
(A) Repression (B) Sublimation (C) Denial (D) Projection
ਕਿਹੜੀ ਰੱਖਿਆ ਵਿਧੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਚੈਨਲਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ?
(A) ਦਮਨ (B) ਉੱਤਮਤਾ (C) ਇਨਕਾਰ (D) ਪ੍ਰੋਖਣ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

8. What is the main focus of the Montessori Method ?
(A) Rote memorization and strict discipline
(B) Child-centered, self-directed learning
(C) Teacher-led lectures
(D) Only physical development
ਮੋਂਟੇਸੋਰੀ ਵਿਧੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਕੀ ਹੈ ?
(A) ਰੱਟਾ ਲਗਾ ਕੇ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ
(B) ਬਾਲ -ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ, ਸਵੈ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਸਿਖਲਾਈ
(C) ਅਧਿਆਪਕ- ਅਗਵਾਈ ਭਾਸ਼ਣ
(D) ਕੇਵਲ ਸਰੀਰਕ ਵਿਕਾਸ

9. Dysgraphia is a learning disability that primarily affects:
(A) Reading comprehension
(B) Verbal communication
(C) Mathematical calculations
(D) Writing skills, including handwriting, spelling, and composition
ਡਿਸਗ੍ਰਾਫੀਆ ਇੱਕ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਅਸਮਰਥਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:
(A) ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਮਝ
(B) ਮੌਖਿਕ ਸੰਚਾਰ
(C) ਗਣਿਤ/ਸੰਖਿਅਕ ਗਿਣਤੀ
(D) ਲਿਖਣ ਦੇ ਹੁਨਰ (ਹੱਥ-ਲਿਖਾਈ, ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ, ਰਚਨਾ)

10. According to Jean Piaget, during which age period does more than half of a child's speech tend to be egocentric ?
(A) 0–2 years (B) 2–3 years (C) 3–5 years (D) 7–11 years
ਜੀਨ ਪਿਆਜੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਬੋਲਚਾਲ ਦਾ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਕਿਸ ਉਮਰ ਦੌਰਾਨ ਹਉਮੈ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
(A) 0–2 ਸਾਲ (B) 2–3 ਸਾਲ (C) 3–5 ਸਾਲ (D) 7–11 ਸਾਲ

11. Which developmental period is known as the newborn stage and extends from birth to approximately 10–14 days ?
(A) Prenatal period (B) Neonatal period
(C) Infancy (D) Early childhood
ਕਿਸ ਵਿਕਾਸੀ ਦੌਰ ਨੂੰ ਨਵਜਾਤ ਅਵਸਥਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 10–14 ਦਿਨ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
(A) ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ (B) ਨਵਜਾਤ ਅਵਧੀ
(C) ਸ਼ਿਸ਼ੂ ਅਵਸਥਾ (D) ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਚਪਨ

12. Who proposed the Theory of Moral Development consisting of three levels and six stages ?
(A) Jean Piaget (B) Lawrence Kohlberg
(C) Lev Vygotsky (D) Sigmund Freud
ਤਿੰਨ ਪੱਧਰਾਂ ਅਤੇ ਛੇ ਪੜਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਨੈਤਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤਾ ?
(A) ਜੀਨ ਪਿਆਜੇ (B) ਲਾਰੇਂਸ ਕੋਹਲਬਰਗ
(C) ਲੇਵ ਵਿਗੋਤਸਕੀ (D) ਸਿਗਮੰਡ ਫਰਾਇਡ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

13. What did B.F. Skinner study using the Skinner's box ?

(A) Classical conditioning
(B) Operant conditioning
(C) Observational learning
(D) Cognitive development

ਬੀ.ਐੱਫ. ਸਕਿਨਰ ਨੇ ਸਕਿਨਰ ਬਾਕਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੀ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ?

(A) ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਨੁਕੂਲਨ
(B) ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਅਨੁਕੂਲਨ
(C) ਨਿਰੀਖਣ ਸਿਖਲਾਈ
(D) ਬੋਧਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ

14. Who first studied the connection between stimulus and response ?

(A) B.F. Skinner
(B) Ivan Pavlov
(C) Sigmund Freud
(D) Jean Piaget

ਉਤੇਜਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਐਨ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤਾ ?

(A) ਬੀ.ਐੱਫ. ਸਕਿਨਰ
(B) ਇਵਾਨ ਪੇਵਲੋਵ
(C) ਸਿਗਮੰਡ ਫਰਾਇਡ
(D) ਜੀਨ ਪਿਆਜੇ

15. The Structure of Intellect model which describes intelligence as a combination of operations, contents and products, was proposed by :

(A) Howard Gardner
(B) Jean Piaget
(C) J.P. Guilford
(D) B.F. Skinner

ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਬਣਤਰ (Structure of Intellect) ਮਾਡਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਯੋਗ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤਾ ?

(A) ਹਾਵਰਡ ਗਾਰਡਨਰ
(B) ਜੀਨ ਪਿਆਜੇ
(C) ਜੇ.ਪੀ. ਗਿਲਫ਼ਰਡ
(D) ਬੀ.ਐੱਫ. ਸਕਿਨਰ

16. Who proposed the Factor Theory of Heredity ?

(A) Gregor Mendel
(B) L.L. Thurston
(C) Charles Darwin
(D) James Watson & Francis Crick

ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕਾਰਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ?

(A) ਗ੍ਰੈਗਰ ਮੈਂਡਲ
(B) ਐੱਲ ਐੱਲ ਥਰਸਟਨ
(C) ਚਾਰਲਸ ਡਾਰਵਿਨ
(D) ਜੇਮਸ ਵਾਟਸਨ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸਿਸ ਕ੍ਰਿਕ

17. What does *Gestalt* refer to in psychology ?

(A) A single part
(B) A whole or pattern
(C) Forgetting
(D) Memorizing

ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ "ਗੇਸਟਾਲਟ" ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

(A) ਇਕੱਲਾ ਹਿੱਸਾ
(B) ਇੱਕ ਸਮੁੱਚ ਜਾਂ ਪੈਟਰਨ
(C) ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ
(D) ਯਾਦ ਕਰਨਾ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

18. According to Edward Thorndike's multifactor theory, intelligence is :
(A) A single ability
(B) A multitude of separate factors
(C) Only memory
(D) Same for everyone
ਐਡਵਰਡ ਥੋਰਨਡਾਇਕ ਦੇ ਬਹੁ-ਕਾਰਕ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬੁੱਧੀ ਕੀ ਹੈ ?
(A) ਇੱਕ ਹੀ ਯੋਗਤਾ
(B) ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ
(C) ਕੇਵਲ ਯਾਦ ਸ਼ਕਤੀ
(D) ਸਭ ਲਈ ਇਕ ਸਮਾਨ

19. Who defined intelligence as the global capacity to act purposefully, think rationally and deal effectively with the environment ?
(A) B.F. Skinner
(B) Jean Piaget
(C) Edward Thorndike
(D) David Wechsler
ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਕਿਰਿਆ ਕਰਨ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਜੋਂ ਕਿਸਨੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ?
(A) ਬੀ.ਐੱਫ. ਸਕਿਨਰ
(B) ਜੀਨ ਪਿਆਜੇ
(C) ਐਡਵਰਡ ਥੋਰਨਡਾਇਕ
(D) ਡੇਵਿਡ ਵੈਸ਼ਲਰ

20. What is a motive ?
(A) A thought or feeling that drives action
(B) A physical object
(C) A learned skill
(D) A memory
ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਕੀ ਹੈ ?
(A) ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾ ਜੋ ਕਿਰਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੇ
(B) ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਵਸਤੂ
(C) ਸਿੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁਨਰ
(D) ਇੱਕ ਯਾਦ

21. Who proposed the Hierarchy of Needs ?
(A) Sigmund Freud
(B) B.F. Skinner
(C) Abraham Maslow
(D) Ivan Pavlov
ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਲੜੀਦਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧਤਾ ਕਿਸਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤੀ ?
(A) ਸਿਗਮੰਡ ਫਰਾਇਡ
(B) ਬੀ.ਐੱਫ. ਸਕਿਨਰ
(C) ਅਬ੍ਰਾਹਮ ਮਾਸਲੋਵ
(D) ਇਵਾਨ ਪੇਵਲੋਵ

22. Self-actualization needs include :
(A) Food and water
(B) Safety and security
(C) Achieving one's potential, creativity, and curiosity
(D) Friendship and love
ਸਵੈ- ਵਾਸਤਵਿਕੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:
(A) ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਪਾਣੀ
(B) ਬਚਾਉ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ
(C) ਆਪਣੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਅਤੇ ਜਿਗਿਆਸਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
(D) ਦੋਸਤੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

23. How is a child's heredity determined ?
(A) Only by immediate parents
(B) Mostly by grandparents
(C) Partly by parents, grandparents, great-grandparents
(D) Only by environment
ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?
(A) ਕੇਵਲ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ
(B) ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦਾਦੇ-ਦਾਦੀ ਤੋਂ
(C) ਮਾਪੇ, ਦਾਦੇ-ਦਾਦੀ, ਪੜਦਾਦੇ- ਪੜਦਾਦੀ ਤੋਂ ਹਿੱਸੇਵਾਰ
(D) ਕੇਵਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤੋਂ

24. Which of the following is characteristic of individual differences ?
(A) Traits and abilities are completely independent
(B) Variations in one trait or ability can affect others
(C) Everyone has the same abilities
(D) Individual differences do not influence behaviour
ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅੰਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ?
(A) ਗੁਣ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲੱਗ ਹਨ
(B) ਇੱਕ ਗੁਣ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਵਿਚ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ
(C) ਸਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
(D) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅੰਤਰ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ

25. What is behaviour ?
(A) A person's thoughts only
(B) A person's response to a situation
(C) A person's appearance
(D) A person's memory
ਵਿਹਾਰ ਕੀ ਹੈ ?
(A) ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੇਵਲ ਵਿਚਾਰ
(B) ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ
(C) ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦਿੱਖ
(D) ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਯਾਦਸ਼ਕਤੀ

26. What does introspection mean ?
(A) Looking inward and examining one's own mind
(B) Observing others' behaviour
(C) Writing notes about the environment
(D) Memorizing facts
ਆਤਮ-ਨਿਰੀਖਣ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?
(A) ਅੰਤਰ-ਝਾਤ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂਚ
(B) ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ
(C) ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਾਰੇ ਨੋਟ ਲਿਖਣਾ
(D) ਤੱਥ ਯਾਦ ਕਰਨਾ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

27. What does short-term planning involve ?
(A) Planning for several years ahead
(B) Planning without any objectives
(C) Planning only for a single day
(D) Making a monthly or weekly plan with daily objectives and activities
ਅਲਪਕਾਲੀਨ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
(A) ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਯੋਜਨਾ
(B) ਬਿਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਯੋਜਨਾ
(C) ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਦਿਨ ਲਈ ਯੋਜਨਾ
(D) ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਹਿਤ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਜਾਂ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣਾ

28. What is attention ?
(A) Forgetting things easily
(B) Focussing consciousness on a stimulus or pattern
(C) Random thinking
(D) Only memory of past events
ਧਿਆਨ ਕੀ ਹੈ ?
(A) ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ
(B) ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਉਤੇਜਨਾ ਜਾਂ ਪੈਟਰਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ
(C) ਬੇਤਰਤੀਬ ਸੋਚ
(D) ਕੇਵਲ ਬੀਤੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਯਾਦ

29. According to NEP 2020, education should be :
(A) Only focussed on science and mathematics
(B) Experiential, holistic, learner-centered, and include arts, sports, and values
(C) Rote-based and exam-oriented
(D) Limited to classroom lectures
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ-2020 ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:
(A) ਕੇਵਲ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗਣਿਤ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ
(B) ਅਨੁਭਵਾਤਮਕ, ਸਮੂਹਿਕ, ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ -ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਕਲਾ, ਖੇਡ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾਂ ਸਮੇਤ
(C) ਰੱਟਾ-ਅਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ
(D) ਕੇਵਲ ਕਲਾਸਰੂਮ ਭਾਸ਼ਣਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ

30. Who promoted education based on "learning by doing" ?
(A) Jean Piaget
(B) John Dewey
(C) B.F. Skinner
(D) Abraham Maslow
"ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖਣਾ" ਅਧਾਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤਾ ?
(A) ਜੀਨ ਪਿਆਜੇ
(B) ਜੌਹਨ ਡੀਵੀ
(C) ਬੀ.ਐੱਫ. ਸਕਿਨਰ
(D) ਅਬ੍ਰਾਹਮ ਮਾਸਲੋਵ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

Language I (Punjabi)

31. ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਾਲ ਨਿਯਮ ਕਢਵਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਧੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?
(A) ਆਗਮਨ ਵਿਧੀ (B) ਨਿਗਮਨ ਵਿਧੀ (C) ਖੇਡ ਵਿਧੀ (D) ਸੂਤਰ ਵਿਧੀ

32. ਭਾਸ਼ਾਈ ਕੌਸ਼ਲਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਕ੍ਰਮ ਹੈ :
(A) ਵਾਚਨ, ਮੌਖਿਕ, ਸੁਣਨਾ, ਲਿਖਣਾ (B) ਮੌਖਿਕ, ਲਿਖਣਾ, ਸੁਣਨਾ, ਵਾਚਨ
(C) ਸੁਣਨਾ, ਮੌਖਿਕ, ਵਾਚਨ, ਲਿਖਣਾ (D) ਮੌਖਿਕ, ਵਾਚਨ, ਸੁਣਨਾ, ਲਿਖਣਾ

33. ਬੱਚਾ ਘਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਭਾਸ਼ਾ ਕੌਸ਼ਲ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ ?
(A) ਸੁਣਨ-ਬੋਲਣ (B) ਸੁਣਨ-ਪੜ੍ਹਨ (C) ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ (D) ਬੋਲਣ -ਲਿਖਣ

34. ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿੱਤਰ ਕਿਉਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ?
(A) ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿੱਤਰ ਦੇਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਹੈ । (B) ਚਿੱਤਰ ਪਾਠ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਵਧਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ।
(C) ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿੱਤਰ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ । (D) ਚਿੱਤਰ ਅਮੂਰਤ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

35. ਅਧਿਆਪਕ ਲਈ, ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਾਸ਼ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਾਰਗਰ ਰਣਨੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ :
(A) ਬਲੈਕ ਬੋਰਡ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ
(B) ਜਦ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨਾ
(C) ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਨਾ
(D) ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ

36. ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣ ਕੇ ਅਖਾਣ ਪੂਰਾ ਕਰੋ :
ਅੰਦਰ ਹੋਵੇ ਸੱਚ.....
(A) ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸ (B) ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ
(C) ਤਾਂ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਬੱਚ (D) ਤਾਂ ਕੋਠੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਨੱਚ

37. 'ਹੋੜਾ' ਲਗ ਕਿਹੜੇ ਸਵਰ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ?
(A) ਅ (B) ਏ
(C) ਓ (D) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ

38. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ 'ਹੈ', 'ਸੀ', 'ਸਨ' ਆਦਿ ਇੱਕਲਾ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ?
(A) ਅਕਰਮਕ ਕਿਰਿਆ (B) ਸਕਰਮਕ ਕਿਰਿਆ (C) ਸਹਾਇਕ ਕਿਰਿਆ (D) ਸੰਸਰਗੀ ਕਿਰਿਆ

39. ਮਾਂ ਆਪਣੀ 'ਬੋਲੀ' ਵਿੱਚ ਧੀ ਨੂੰ 'ਬੋਲੀ' ਕਿ ਲੱਗਦੀ ਵਾਹ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ 'ਬੋਲੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰਨੀ' ਚਾਹੀਦੀ । ਇਸ ਵਾਕ ਵਿੱਚ 'ਬੋਲੀ ਮਾਰਨ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
(A) ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣਾ (B) ਮਾਂ-ਬੋਲੀ (C) ਤਾਹਨੇ ਮਾਰਨੇ (D) ਬੋਲਣਾ

40. ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ 'ਡੰਡੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਬਹੁਅਰਥਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ?
(A) ਪੂਰਨ ਵਿਰਾਮ (B) ਟਹਿਣੀ (C) ਛੋਟਾ ਰਸਤਾ (D) ਡੰਗ

41. 'ਜੋ ਕਰੇਗਾ, ਸੋ ਭਰੇਗਾ' ਵਾਕ ਵਿੱਚ 'ਜੋ' ਕਿਹੜਾ ਪੜਨਾਂਵ ਹੈ ।
(A) ਸੰਬੰਧਵਾਚਕ ਪੜਨਾਂਵ (B) ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਚਕ ਪੜਨਾਂਵ
(C) ਨਿੱਜਵਾਚਕ ਪੜਨਾਂਵ (D) ਨਿਸ਼ਚੇਵਾਚਕ ਪੜਨਾਂਵ

42. ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੰਮ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ।
(A) ਸਥਾਨ ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ (B) ਕਾਲ ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
(C) ਵਿਧੀ ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ (D) ਸੰਖਿਆ ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

43. ਸਫ਼ਲ ਉਪਚਾਰਾਤਮਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ?
(A) ਉਪਚਾਰਕ ਸਿੱਖਣ ਸਮੱਗਰੀ (B) ਭਾਸ਼ਾਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ
(C) ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ (D) ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ

44. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਵਿਧੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ?
(A) ਗੀਤ-ਨਾਟ ਵਿਧੀ (B) ਨਿਗਮਨ ਵਿਧੀ (C) ਸ਼ਮੀਖਿਆ ਵਿਧੀ (D) ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧੀ

45. ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ-ਸਰੋਤ ਸਹਾਇਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ :
(A) ਦਾ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਰੁਚੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ
(B) ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ
(C) ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਚਿਰ-ਸਥਾਈ ਬਣਾਉਣ ਲਈ
(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ । (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 46-52)

ਬਸਤੀ- ਬਸਤੀ ਜੰਗਲ-ਜੰਗਲ, ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਵਣਜਾਰਾ, ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ, ਸਾਂਝਾ ਭਾਈਚਾਰਾ।
ਘਿਰਨਾ ਸਾਨੂੰ ਵੰਡ ਦੇਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਭਜਾਓ, ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ, ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਹੋ ਜਾਓ।

ਮੰਦਰ, ਮਸਜਦ, ਗਿਰਜੇ ਉੱਪਰ, ਲਿਖ ਦਿਓ ਰੱਬ ਦਾ ਦੁਆਰਾ, ਬਸਤੀ-ਬਸਤੀ.....
ਨਫ਼ਰਤ ਸਾਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਰੱਜ ਕੇ ਸੌਂਣ ਨਾ ਦੇਂਦੀ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਹੱਸਣ ਨਾ ਦਿੰਦੀ, ਜੀਅ-ਭਰ ਰੋਣ ਨਾ ਦੇਂਦੀ।
ਨਗਰ-ਨਗਰ ਵਿੱਚ, ਗਲੀ-ਗਲੀ ਵਿੱਚ, ਗੂੰਜ ਰਿਹਾ ਇਕਤਾਰਾ, ਬਸਤੀ-ਬਸਤੀ.....
ਨਾ ਕੋਈ ਉੱਚ ਨਾ ਨੀਚ ਪਛਾਣੇ, ਸਭ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਾਣੇ, ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਨੇ ਮੂਰਖ ਲੜਦੇ, ਲੜਦੇ ਨਹੀਂ ਸਿਆਣੇ।
ਏਕੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਏਕਾ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰਾ, ਬਸਤੀ-ਬਸਤੀ.....
ਸੱਜੇ-ਖੱਬੇ ਦੀ ਗੱਲ ਛੱਡੋ, ਸਿੱਧੇ ਰਸਤੇ ਚੱਲੋ, ਸਾਂਝਾ ਰਸਤਾ, ਸਾਂਝੀ ਮੰਜ਼ਲ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਮੱਲੋ।
ਭਾਰਤ ਦੀ ਜੈ ਸਾਰੇ ਬੋਲੋ, ਭਾਰਤ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰਾ, ਬਸਤੀ-ਬਸਤੀ, ਜੰਗਲ-ਜੰਗਲ, ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਵਣਜਾਰਾ।

46. ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਵਣਜਾਰੇ ਦਾ ਗੀਤ ਕਿਸ ਸਮਾਜਿਕ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ?
(A) ਵਿਅਕਤੀਵਾਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਕਾਸ (B) ਸਮਾਨਤਾ,ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ
(C) ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਅਲਗਾਵ (D) ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ

47. ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਾ ਹੱਲ ਕਿਵੇਂ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ?
(A) ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਰਾਹੀਂ (B) ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਰਾਹੀਂ
(C) ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਰਾਹੀਂ (D) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

48. "ਬਸਤੀ-ਬਸਤੀ, ਜੰਗਲ-ਜੰਗਲ, ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਵਣਜਾਰਾ" ਵਿੱਚ 'ਵਣਜਾਰਾ' ਹੈ-
(A) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ (B) ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ (C) ਪੜਨਾਂਵ (D) ਨਾਂਵ

49. ਕਵੀ ਕਿਸ ਉਪਰ ਰੱਬ ਦਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ?
(A) ਮੰਦਰ (B) ਮਸਜਦ
(C) ਗਿਰਜਾ (D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰਿਆਂ ਉੱਤੇ

50. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ :
1. ਕਵਿਤਾ ਧਾਰਮਿਕ ਵੰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ।
2. ਕਵਿਤਾ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ।
3. ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ।
(A) ਕੇਵਲ 1 ਸਹੀ ਹੈ । (B) ਕੇਵਲ 2 ਅਤੇ 3 ਸਹੀ ਹਨ ।
(C) ਕੇਵਲ 1 ਅਤੇ 2 ਸਹੀ ਹਨ । (D) ਸਾਰੇ ਸਹੀ ਹਨ ।

51. ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸੁਰ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?
(A) ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ (B) ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ (C) ਉਪਦੇਸ਼ਾਤਮਕ (D) ਵਿਰੋਧੀ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

52. ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਟਕਰਾਅ ਕਾਰਨ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਫੈਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਲੋਕ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ :

(A) ਸਦਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ
(B) ਏਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਗਾਉਣਾ
(C) ਸਾਂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ
(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਵਾਰਤਕ ਟੁਕੜੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ । (53-60)

ਲੋਕ-ਕਿੱਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਲੋਕ-ਕਿੱਤਿਆਂ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖ ਸਾਹਮਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਹੋਈ । ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਉਸ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ (ਇਕੱਠਿਆਂ ਰਲ ਕੇ) ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ । ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ, ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ । ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਧਾਤਾਂ ਦੀ ਲੱਭਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਔਜ਼ਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ । ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਝੌਂਪੜੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੱਕੇ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ/ਨਗਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਲੱਗਾ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਕਾਮਾ-ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ । ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਮਾ-ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ-ਕਿੱਤਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਏ । ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ ਲੱਕੜੀ ਤਰਾਸ਼ਣ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਰਖਾਣ, ਲੋਹੇ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਿੱਤਾ) ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲੁਹਾਰ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਿੱਤਾ) ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸੁਨਿਆਰ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਕਿੱਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ । ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਨੂੰ 'ਕਰ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ: ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਭਾਵ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ । ਹੱਥ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਨੂੰ 'ਕਾਰ ਕਰਨੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਕਿੱਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੰਮ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਕਿਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ: ਤਰਖਾਣ, ਲੁਹਾਰ ਜਾਂ ਸੁਨਿਆਰ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਵਸਤਾਂ (ਚੀਜਾਂ) । ਕੁਝ ਕਿੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ: ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਅਤੇ ਮਰਾਸੀ ਆਦਿ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਅਜਿਹੇ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਸਥੂਲ (ਛੂਹੀ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ) ਕਿਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਅਸਥੂਲ (ਭਾਵ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ) ਕਿਰਤ ਵਜੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ: ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਕਰਤਬਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਮਨ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਿਰਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਮਰਾਸੀ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰ-ਜਵਾਬੀ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਮੁਹਾਰਤ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਿੱਤੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਦਾ ਹੀ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਬਾਜ਼ੀਗਰਾਂ ਕੋਲ ਔਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਰਾਸੀਆਂ ਕੋਲ ਭਾਸ਼ਾਈ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੀ ਕਲਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਲੋਕ-ਕਿੱਤਾ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਆਪਣੇ ਵੱਡ-ਵਡੇਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਅਗਲੀ (ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ) ਨੂੰ ਸਿਖਾ ਕੇ ਉਹਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪ ਦੇਂਦੀ ਹੈ । ਇੰਝ ਪੁਰਖਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਪੀੜ੍ਹੀ-ਦਰ-ਪੀੜ੍ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਇਸੇ ਲਈ ਲੋਕ-ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਉਸਤਾਦੀ-ਸ਼ਗਿਰਦੀ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਕੋਈ ਸਿਖਾਂਦਰੂ, ਕਿਸੇ ਉਸਤਾਦ ਦੀ ਸ਼ਗਿਰਦੀ ਧਾਰਨ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਕਿੱਤਾ ਸਿੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਲੋਕ-ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਉਸਤਾਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਨ ਅਤੇ ਕਾਰੀਗਰ ਹੋਵੇ । 'ਕਾਰ' (ਭਾਵ : ਕਿੱਤਾ) 'ਗੁਰ' (ਭਾਵ: ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਜੋੜ ਕੇ, ਉਸ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਨੂੰ ਕਾਰੀਗਰੀ ਅਤੇ ਕਿੱਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਾਰੀਗਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਰੀਗਰ ਆਪਣੀ ਕਾਰੀਗਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਦਾ ਸੁਹਜ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰੀਗਰੀ, ਸ਼ਿਲਪਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹਵੇਲੀਆਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲੱਕੜ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਨੱਕਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਉੱਕਰੇ ਵੇਲ-ਬੂਟਿਆਂ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਲੋਕ-ਕਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਧੰਦਾ ਲਗ-ਭਗ ਸਮਾਨ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਫ਼ਰਕ ਵੀ ਹੈ । ਧੰਦਾ ਅਜਿਹੇ ਕਿੱਤੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੰਮ ਤੋਂ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ । ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਿਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਵੇਂ : ਵਪਾਰ, ਸ਼ਾਹੂਕਾਰੀ, ਦਲਾਲੀ ਆਦਿ । ਕਿੱਤੇ ਅਤੇ ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ ਉਹਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਲੁਹਾਰ, ਤਰਖਾਣ, ਨਾਈ ਜਾਂ ਜੁਲਾਹੇ ਆਦਿ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਕੰਮ (ਕਿੱਤੇ) ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਰੁਪਏ-ਪੈਸੇ ਦੀ ਥਾਂ ਵਰ੍ਹੇ-ਛਿਮਾਹੀ ਅਨਾਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ । ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਕੁਝ ਘੱਟ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ 'ਧੰਦ ਪਿੱਟਣਾ' ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਅਣਚਾਹੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਹੈ । ਕਿਸੇ ਪੇਚੀਦਾ (ਔਖੇ) ਕੰਮ ਨੂੰ ਵੀ 'ਗੋਰਖ-ਧੰਦਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

House of Aspirants | houseofaspirants.in

53. ਲੋਕ-ਕਿੱਤਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸੀ ?

(A) ਮਨੋਰੰਜਨ (B) ਕਮਾਈ (C) ਮਨੁੱਖੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ (D) ਰਾਜਸੀ ਹੁਕਮ

54. ਕਾਰੀਗਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰੀ ਕਦੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

(A) ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਨਾਲੋਂ ਪੈਸਾ ਵੱਧ ਮਿਲੇ (B) ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ

(C) ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਦਾ ਸੁਹਜ ਹੋਵੇ (D) ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਵਿਰਾਸਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ

55. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਅਸਥੂਲ ਕਿਰਤ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ?

(A) ਤਰਖਾਣ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਦਰਵਾਜ਼ਾ (B) ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਦਾ ਕਰਤੱਬ

(C) ਲੁਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਔਜ਼ਾਰ (D) ਸੁਨਿਆਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਹਿਣਾ

56. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਤੱਤ 'ਸ਼ਿਲਪਕਾਰੀ' ਨੂੰ ਆਮ ਕਾਰੀਗਰੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

(A) ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ (B) ਪੀੜ੍ਹੀਗਤ ਸਿੱਖਿਆ

(C) ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਅੰਗ (D) ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ

57. 'ਕਿੱਤਾ' ਅਤੇ 'ਧੰਦਾ' ਲਗਭਗ ਸਮਾਨ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਜ਼ੁਕ ਫ਼ਰਕ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

(A) ਵਿਰਾਸਤ (B) ਕਲਾ-ਸੁਹਜ (C) ਮਜ਼ਦੂਰੀ (D) ਕਿਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ

58. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਿਕਲਪ 'ਅਸਥੂਲ ਕਿਰਤ' ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਉਦਾਹਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

(A) ਮਸ਼ੀਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ (B) ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣਾ

(C) ਰੰਗਮੰਚੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ (D) ਖੇਤੀ ਕਰਨਾ

59. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਿਕਲਪ ਲੋਕ -ਕਿੱਤੇ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ?

(A) ਸਿਰਫ਼ ਧਨ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ (B) ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਕਿਰਤ-ਕੇਂਦਰਤ ਹੁਨਰ

(C) ਕੇਵਲ ਮਨੋਰੰਜਕ ਕਿਰਿਆ (D) ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ

60. 'ਗੋਰਖ-ਧੰਦਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ-

(A) ਸੌਖਾ ਕੰਮ (B) ਪੇਚੀਦਾ ਕੰਮ

(C) ਵਿਰਾਸਤੀ ਕੰਮ (D) ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਕੰਮ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

Language II (English)

61. A learner says "He eated food" but later corrects it to "He ate food" after self-reflection. This shows the learner is in the :
(A) Post-systematic stage
(B) Systematic stage
(C) Pre-systematic stage
(D) Fossilized stage

62. Children acquire their first language mainly through :
(A) Grammar drills
(B) Explicit correction
(C) Meaningful interaction
(D) Translation exercises

63. A teacher notices repeated spelling errors in students' written work. The most appropriate remedial strategy would be to :
(A) Increase dictation tests
(B) Scold students for carelessness
(C) Diagnose specific spelling patterns and re-teach them
(D) Ignore the errors

64. While listening to a conversation, a learner guesses the meaning using situation and tone. This is an example of :
(A) Bottom-up processing
(B) Mechanical decoding
(C) Rote learning
(D) Top-down processing

65. Sound contrasts help learners mainly in improving :
(A) Reading speed
(B) Pronunciation and listening skills
(C) Writing skills
(D) Grammar accuracy

66. A student wants to quickly understand the main idea of a newspaper article. Which reading strategy should be used ?
(A) Scanning (B) Intensive reading (C) Skimming (D) Loud reading

67. The process approach to writing emphasises :
(A) The final product only
(B) The steps involved in writing
(C) Memorisation of model essays
(D) Error-free writing in the first draft

68. For teaching vocabulary in English, the MOST effective Teaching Learning Material is :
(A) Dictation notebook
(B) Word cards / flashcards
(C) Examination papers
(D) Grammar book

69. _____ is taught along with the graded course reader but not as a separate subject.
(A) Functional Grammar
(B) Traditional Grammar
(C) Prescriptive Grammar
(D) Formal Grammar

70. Which of the following is not involved in the mechanics of the skill of reading ?
(A) Pause (B) Eyes Span (C) Fixation (D) Pronunciation

House of Aspirants | houseofaspirants.in

71. Students are asked to learn sentence patterns through repeated use in meaningful situations. Which principle is applied ?
(A) Cognitive learning
(B) Habit formation through practice
(C) Deductive grammar teaching
(D) Silent reading

72. A teacher chooses commonly used sentence patterns instead of rare ones. This shows selection based on :
(A) Frequency
(B) Difficulty
(C) Literary richness
(D) Examination trend

73. Which method of grammar stimulates the power of thinking, reasoning, assimilation and initiation among the learners ?
(A) Deductive Method
(B) Formal Method
(C) Inductive Method
(D) Situational Method

74. A teacher introduces new language items through conversation and dialogue. This follows the principle of :
(A) Silent reading
(B) Oral work
(C) Translation
(D) Writing practice

75. Which of the following is a productive language skill ?
(A) Listening (B) Reading (C) Speaking (D) Skimming

Passage 1 : Read the passage carefully and answer the questions (76-83).

We worry a lot about smog, water and noise pollution, but seldom think of light pollution : One of the fastest environmental alterations caused by humans. Orbiting satellites show our planet swash in its own light, which drowns incident light from space. Light literally spills out of everything manmade-from industry to public and residential buildings and roads. Astronomers first noticed it in the 1980s, when the telescope atop Mt. Wilson in San Diego was shut down due to this 'sky-glow' or 'light trespass' from the town. It was reducing their ability to observe the night sky.

Because of artificial light, songbirds serenade a false dawn, and others migrate prematurely. The moon is a directional reference for birds. On moonless nights, confused migrating flocks have been known to fly into tall illuminated buildings – sometimes killing thousands of them. Nocturnal birds and mammals like bats, badgers, and otters are often discouraged from using their feeding grounds if they are artificially lit. and newly-hatched turtles that aim for the glow of the horizon above the sea find themselves blindly heading inland, instead, to their deaths. Many photosensitive plants, too, are affected by light pollution, mistiming their blooms, or failing to flower at all.

Look around and see how many street lamps – some of them aglow even at midday – toss light energy skywards, instead of down onto the ground. If you are old enough to remember how the sky looked, say, 30 years ago, you'll probably remember seeing our own galaxy, The Milky Way. But not anymore. Of the dozen constellations of the zodiac, five are now 'invisible' in most light-polluted skies, while the other seven have many of their stars 'missing'. If only we realized that better lighting leads to lesser energy needs-ergo, less pollution from unnecessary power stations. Bit by bit, we are losing a direct connection with the universe. For the light from stars takes millions of years to reach us- only to be lost when it touches Earth.

To combat light pollution, individuals and communities can install shielded fixtures, use motion sensors, and opt for warm-coloured bulbs to minimize glare and light trespass.

House of Aspirants | houseofaspirants.in

76. Identify the part of speech of the word "seldom" in the sentence :
"We worry a lot about smog, water and noise pollution, but seldom think of light pollution."
(A) Noun (B) Verb (C) Adjective (D) Adverb

77. Which word is the closest synonym of "discouraged" in the sentence :
"Nocturnal birds and mammals... are often discouraged from using their feeding grounds..."
(A) Prevented (B) Welcomed (C) Forced (D) Guided

78. Choose the antonym of "nocturnal" :
(A) Wild (B) Diurnal (C) Dark (D) Quiet

79. What is light pollution mainly caused by ?
(A) Natural atmospheric changes
(B) Reflection from the moon
(C) Excessive artificial lighting from human activities
(D) Solar radiation

80. How does artificial light affect migrating birds ?
(A) It improves their navigation (B) It confuses their sense of direction
(C) It makes migration faster (D) It has no effect

81. Which of the following is suggested to reduce light pollution ?
(A) Using brighter white bulbs
(B) Keeping lights on all night
(C) Installing shielded fixtures and motion sensors
(D) Increasing street lighting

82. Fill in the blank with the correct option from those given.
In the phrase, "bit by bit, we are losing a direct connection with the universe", the word 'connection' refers to.....
(A) our ability to physically travel into space
(B) the scientific study of galaxies and planets
(C) the natural experience of viewing the night sky and stars
(D) the development of advanced space technology

83. What does the phrase "light literally spills out of everything manmade" highlight ?
(A) That artificial light is carefully directed only where needed
(B) That human-made structures produce excessive light that spreads uncontrollably
(C) That natural light is stronger than artificial light
(D) That manmade objects absorb all the light around them

Passage 2 : Read the passage carefully and answer the questions (84-90) :
The musical accomplishments of composer Ludwig van Beethoven have been all the more remarkable for the fact that he lost his hearing ability from an early age. He developed the symptoms of tinnitus, a constant sound of ringing in his ears that made it difficult for him to hear. He is compared to Mozart for his genius, and is considered the most eminent musician after Mozart.

House of Aspirants | houseofaspirants.in

Although his formal education never went beyond the elementary level, he trained in music under Joseph Haydn. He has always been acclaimed as a brilliant piano maestro. His father and grandfather were the court musicians of a German prince. Young Ludwig was often made to perform for his father's drinking companions in the middle of the night, and was even beaten if he protested. For the first thirty years of his life, Beethoven could listen to and play effortlessly. As a result, he understood sounds of musical instruments and the pitch of the singing voices. He knew the harmony between music and singing before he became completely deaf. His deafness was not sudden, but a gradual decline. This slow process of losing his hearing activated his mind to imagine how his compositions would sound like. When he became completely deaf, he started to observe the vibrations of the piano. The observations helped him realise that he could not hear the high notes of the piano. To be able to hear his own compositions, he sawed off the legs of his piano. The piano touched the floor, and Beethoven would press his ear to the floor, banging the piano keys to listen to the high notes in his composition.

The most significant aspect of Beethoven's character was that he did not give up. With a brave heart, he confronted the greatest challenge a musician can face, and continued living his dream of composing music. Deafness could not deter him from achieving the pinnacle of musical success. He fought against the greatest obstacle and won.

His quality of 'never giving up' strengthened him. It made him come to terms with his deafness in a dynamic and constructive way. These qualities led him to become a famous composer.

84. Why did Beethoven saw off the legs of his piano ?
(A) To move it easily (B) To improve sound quality
(C) To feel vibrations through the floor (D) To repair the instrument

85. Choose the correct synonym of "eminent" as used in the passage :
(A) Ordinary (B) Famous (C) Weak (D) Unknown

86. The central idea of the passage is that :
(A) Education is necessary for success
(B) Talent is inherited
(C) Physical disability cannot defeat determination
(D) Musicians suffer greatly

87. The phrase "pinnacle of musical success" means :
(A) Beginning of success (B) Sudden fame
(C) Highest level of achievement (D) Temporary recognition

88. Which action best shows Beethoven's determination to continue composing ?
(A) Comparing himself with Mozart
(B) Observing singers carefully
(C) Pressing his ear to the floor to feel vibrations
(D) Performing at the court

89. Identify the part of speech of the word "brilliant" in the sentence "He has always been acclaimed as a brilliant piano maestro".
(A) Noun (B) Verb (C) Adverb (D) Adjective

90. What effect did gradual deafness have on Beethoven's mind ?
(A) It confused him (B) It weakened his creativity
(C) It stopped his performances (D) It activated his imagination

House of Aspirants | houseofaspirants.in

Part-2/ ਭਾਗ-2
Mathematics

91. Match List – I with List – II and indicate your answer with the help of codes given below :

	List – I		List – II
p.	Evaluation carried out at the developmental stage of a learning activity	1.	Journal writing
q.	To reflect on one's teaching in the classroom	2.	Formative evaluation
r.	A clear performance target for students	3.	Diagnostic evaluation
s.	To identify the nature and degree of learning difficulties in the students	4.	Rubrics

ਸੂਚੀ –I ਨੂੰ ਸੂਚੀ –II ਨਾਲ ਮਿਲਾਓ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕੋਡਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਉੱਤਰ ਦਰਸਾਓ :

	ਸੂਚੀ – I		ਸੂਚੀ – II
p.	ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸਾਤਮਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਲਾਂਕਣ	1.	ਜਰਨਲ ਲਿਖਣਾ
q.	ਕਲਾਸਰੂਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ	2.	ਰਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ
r.	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਟੀਚਾ	3.	ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੁਲਾਂਕਣ
s.	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਣ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ	4.	ਰੂਬ੍ਰਿਕਸ

Codes :

	p	q	r	s
(A)	2	1	3	4
(B)	2	3	1	4
(C)	2	1	4	3
(D)	2	4	3	1

92. Which of the following is/are incorrect ?

(a) The mathematics classroom is not a place where pupils learn to tolerate and appreciate differences in people.

(b) A teacher is an unquestioned authority in the class.

(c) Problem posing is not a critical step in learning mathematics.

(d) All students are not capable to learn and do mathematics.

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ/ਕਿਹੜੇ ਗਲਤ ਹਨ ?

(a) ਗਣਿਤ ਕਲਾਸਰੂਮ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ।

(b) ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

(c) ਸਮੱਸਿਆ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਗਣਿਤ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

(d) ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗਣਿਤ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ।

(A) (c) and (d)
(B) (a), (b), and (c)
(C) (a), (c), and (d)
(D) (a), (b), (c), and (d)

House of Aspirants | houseofaspirants.in

93. Match List – I with List – II and indicate your answer with the help of codes given below :

	List – I		List – II
p.	Zone of proximal development	1.	Jerome Bruner
q.	Understanding children's thinking and reasoning patterns	2.	Maria Montessori
r.	Discovery Learning	3.	Vygotsky
s.	Learning mathematics through concrete materials	4.	Jean Piaget

ਸੂਚੀ –I ਨੂੰ ਸੂਚੀ –II ਨਾਲ ਮਿਲਾਓ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕੋਡਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਰਸਾਓ :

	ਸੂਚੀ – I		ਸੂਚੀ – II
p.	ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਖੇਤਰ	1.	ਜੇਰੋਮ ਬਰੂਨਰ
q.	ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਤਰਕ ਕਰਨ ਦੇ ਪੈਟਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ	2.	ਮਾਰੀਆ ਮੋਂਟੇਸਰੀ
r.	ਖੋਜ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਣਾ	3.	ਵਿਗੋਤਸਕੀ
s.	ਠੋਸ **ਸਮੱਗਰੀ** ਰਾਹੀਂ ਗਣਿਤ ਸਿੱਖਣਾ	4.	ਜੀਨ ਪਿਆਜੇ

Codes :

	p	q	r	s
(A)	1	2	4	3
(B)	4	2	3	1
(C)	3	4	2	1
(D)	3	4	1	2

94. Drill activity in a mathematics classroom is :
(A) a kind of differentiated instruction (B) similar to scaffolding
(C) reinforcing previously learned concepts (D) considered as a punishment

ਗਣਿਤ ਕਲਾਸਰੂਮ ਵਿੱਚ ਡ੍ਰਿੱਲ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ :
(A) ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਿਖੇੜੀ ਹੋਈ ਸਿੱਖਿਆ
(B) ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ
(C) ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖੇ ਗਏ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
(D) ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

95. HCF of $(2^3 \times 3^2 \times 5)$, $(2^2 \times 3^3 \times 5^2)$ and $(2^4 \times 3 \times 5^3 \times 7)$
(A) 60 (B) 120 (C) 30 (D) 90

$(2^3 \times 3^2 \times 5)$, $(2^2 \times 3^3 \times 5^2)$ ਅਤੇ $(2^4 \times 3 \times 5^3 \times 7)$ ਦਾ ਮਹੱਤਮ ਸਮਾਪਵਰਤਕ
(A) 60 (B) 120 (C) 30 (D) 90

96. At primary stage, to enable the child to understand the connections between the logical functioning of their everyday lives to that of mathematical thinking mathematics, curriculums aims to include activities like :
(A) Games and Puzzles (B) Mechanical drills
(C) Memorization of formulas (D) Memorizations of tables

ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਗਣਿਤਕ ਸੋਚ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਗਣਿਤ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਲਕਸ਼ ਹੈ :
(A) ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਪਜ਼ਲ (B) ਯੰਤਰਿਕ ਸਿਖਲਾਈ
(C) ਸੂਤਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ (D) ਪਹਾੜਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

97. A bottle of milk is poured equally into 8 glasses, leaving 120 ml of milk in the bottle. If each glass has a capacity of 360 ml, how much milk was there in the bottle initially ?

(A) 4 *l* (B) 1 *l* 320 *ml* (C) 3 *l* (D) 13 *l* 20 *ml*

ਦੁੱਧ ਦੀ ਇੱਕ ਬੋਤਲ ਨੂੰ 8 ਗਿਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਬੋਤਲ ਵਿੱਚ 120 ਮਿਲੀਲੀਟਰ ਦੁੱਧ ਬਚ ਗਿਆ । ਜੇ ਹਰ ਗਿਲਾਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 360 ਮਿਲੀਲੀਟਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਬੋਤਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਦੁੱਧ ਸੀ ?

(A) 4 ਲੀਟਰ (B) 1 ਲੀਟਰ 320 ਮਿਲੀਲੀਟਰ

(C) 3 ਲੀਟਰ (D) 13 ਲੀਟਰ 20 ਮਿਲੀਲੀਟਰ

98. Write down the number of boxes needed to pack 2 Tonne *Kaju-katli* in the boxes that can contain 250 g *Kaju-katli* each.

2 ਟਨ ਕਾਜੂ ਕਤਲੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਡੱਬਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ 250 ਗ੍ਰਾਮ ਕਾਜੂ ਕਤਲੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

(A) 8000 (B) 800 (C) 8 (D) 4000

99. Match List – I with List – II and indicate your answer with the help of codes given below :

	List – I		List - II
p.	All my angles are right angles, but all my sides are not equal.	1.	Rhombus
q.	I am a quadrilateral with one pair of sides that are parallel.	2.	Rectangle
r.	I am a quadrilateral whose diagonals bisect each other and whose angles are oblique.	3.	Parallelogram
s.	I am a quadrilateral whose diagonals bisect each other at right angles and whose angles are oblique.	4.	Trapezium

ਸੂਚੀ –I ਨੂੰ ਸੂਚੀ –II ਨਾਲ ਮਿਲਾਓ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕੋਡਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਉੱਤਰ ਦਰਸਾਓ :

	ਸੂਚੀ – I		ਸੂਚੀ - II
p.	ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਕੋਣ ਸਮਕੋਣ ਹਨ, ਪਰ ਮੇਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ।	1.	ਸਮਚਤਰਭੁਜ
q.	ਮੈਂ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਭੁਜਾਵਾਂ ਦੇ ਜੋੜੇ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਚਤਰਭੁਜ ਹਾਂ ।	2.	ਆਇਤ
r.	ਮੈਂ ਇੱਕ ਚਤਰਭੁਜ ਹਾਂ ਜਿਸਦੇ ਵਿਕਰਣ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੋ-ਭਾਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸਦੇ ਕੋਣ ਤਿਰਛੇ ਹਨ ।	3.	ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਚਤਰਭੁਜ
s.	ਮੈਂ ਇੱਕ ਚਤਰਭੁਜ ਹਾਂ ਜਿਸਦੇ ਵਿਕਰਣ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਕੋਣਾਂ 'ਤੇ ਦੋ-ਭਾਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸਦੇ ਕੋਣ ਤਿਰਛੇ ਹਨ ।	4.	ਸਮਲੰਬ ਚਤਰਭੁਜ

Codes :

	p	q	r	s
(A)	2	4	3	1
(B)	2	4	1	3
(C)	4	2	3	1
(D)	2	1	3	4

House of Aspirants | houseofaspirants.in

100. Match List – I with List – II and indicate your answer with the help of codes given below :

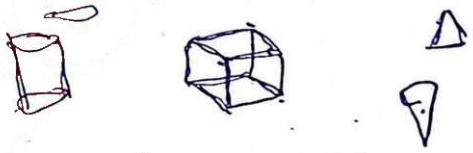
	List – I		List - II
p.	I have 1 flat face, 1 curved face, and 1 edge	1.	Cylinder
q.	I have 6 faces, 12 edges, and 8 corners	2.	Cone
r.	I have 5 faces, 6 corners, and 9 edges, and 2 of my faces are triangles	3.	Cuboid
s.	I have 2 flat faces, 1 curved face, and 2 edges. I have no corners	4.	Prism

ਸੂਚੀ–I ਨੂੰ ਸੂਚੀ–II ਨਾਲ ਮਿਲਾਓ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕੋਡਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਉੱਤਰ ਦਰਸਾਓ :

	ਸੂਚੀ – I		ਸੂਚੀ - II
p.	ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਸਮਤਲ ਚਿਹਰਾ, ਇੱਕ ਵਕਰ ਚਿਹਰਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਿਨਾਰਾ ਹੈ ।	1.	ਸਿਲੰਡਰ
q.	ਮੇਰੇ 6 ਚਿਹਰੇ, 12 ਕਿਨਾਰੇ, ਅਤੇ 8 ਕੋਨੇ ਹਨ ।	2.	ਕੋਨ
r.	ਮੇਰੇ 5 ਚਿਹਰੇ, 6 ਕੋਨੇ, ਅਤੇ 9 ਕਿਨਾਰੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ 2 ਚਿਹਰੇ ਤਿਕੋਣ ਹਨ ।	3.	ਘਣ
s.	ਮੇਰੇ 2 ਸਮਤਲ ਚਿਹਰੇ, 1 ਵਕਰ ਚਿਹਰਾ, ਅਤੇ 2 ਕਿਨਾਰੇ ਹਨ । ਮੇਰੇ ਕੋਈ ਕੋਨੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ।	4.	ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ

Codes :

	p	q	r	s
(A)	4	3	2	1
(B)	1	3	4	2
(C)	2	3	1	4
(D)	2	3	4	1

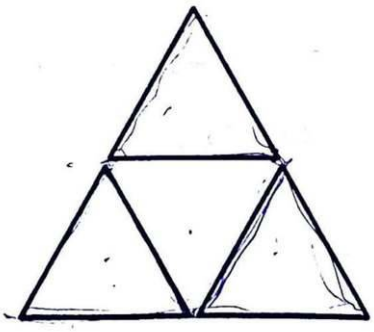
101. Mukesh has glued 27 small cubes together to make a large solid cube. He paints the large cube red. How many of the original small cubes have no faces painted red ?

ਮੁਕੇਸ਼ ਨੇ 27 ਛੋਟੇ ਘਣਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਠੋਸ ਘਣ ਬਣਾਇਆ । ਉਸ ਨੇ ਵੱਡੇ ਘਣ ਨੂੰ ਲਾਲ ਰੰਗਿਆ । ਮੁੱਢਲੇ ਛੋਟੇ ਘਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਘਣਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਚਿਹਰੇ ਲਾਲ ਨਹੀਂ ਰੰਗੇ ਗਏ ?

(A) 8 (B) 12 (C) 6 (D) 1

102. How many triangles are there in the figure given below ?

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਤਿਕੋਣ ਹਨ ?

(A) 10 (B) 5 (C) 4 (D) 1

House of Aspirants | houseofaspirants.in

103. During conversion of a solid from one shape to another, the volume of the new shape will
(A) increase (B) decrease (C) remain unaltered (D) be doubled
ਇੱਕ ਠੋਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਕਾਰ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦੇ ਸਮੇਂ, ਨਵੇਂ ਆਕਾਰ ਦਾ ਆਯਤਨ :
(A) ਵੱਧ ਜਾਵੇਗਾ
(B) ਘੱਟ ਜਾਵੇਗਾ
(C) ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਰਹੇਗਾ
(D) ਦੋਗੁਣਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ

104. A mason constructs a wall of dimensions 270 cm× 300 cm × 350 cm with the bricks each of size 22.5 cm × 11.25 cm × 8.75 cm and it is assumed that 1/8 space is 140 covered by the mortar. Then the number of bricks used to construct the wall is
ਇੱਕ ਮਿਸਤਰੀ 22.5 cm × 11.25 cm × 8.75 cm ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਨਾਲ 270 cm × 300 cm × 350 cm ਮਾਪ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1/8 ਜਗ੍ਹਾ 140 ਹੈ ਜੋ ਮਸਾਲੇ ਨਾਲ ਢੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਫਿਰ ਕੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ :
(A) 11100 (B) 11200 (C) 11000 (D) 11300

105. Which measure of central tendency is least affected by extreme values ?
(A) Mean
(B) Median
(C) Mode
(D) Standard Deviation
ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਮਾਪ ਅਤਿਅੰਤ ਮੁੱਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
(A) ਔਸਤ
(B) ਮੱਧਮਾਨ
(C) ਬਹੁਲਕ
(D) ਮਿਆਰੀ ਵਿਕ੍ਰਮ

106. Aarohi studies for $5\frac{2}{3}$ hours daily. She devotes $2\frac{4}{5}$ hours of her time for Science and Mathematics. How much time does she devote for other subjects ?
ਆਰੋਹੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ $5\frac{2}{3}$ ਘੰਟੇ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ । ਉਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚੋਂ $2\frac{4}{5}$ ਘੰਟੇ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗਣਿਤ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਬਾਕੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਲਈ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ?
(A) $2\frac{6}{5}$ h (B) $2\frac{13}{15}$ h (C) $3\frac{13}{15}$ h (D) $5\frac{21}{5}$ h

107. Simplify / ਸਰਲ ਕਰੋ
$$\frac{12^4 \times 9^3 \times 4}{6^3 \times 8^2 \times 27}$$
(A) 162 (B) 181 (C) 127 (D) 81

108. The area of a square and a rectangle are equal. If the side of the square is 40 cm and the breadth of the rectangle is 25 cm. Find the perimeter of the rectangle.
ਇੱਕ ਵਰਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਇਤ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਬਰਾਬਰ ਹੈ । ਜੇ ਵਰਗ ਦਾ ਪਾਸਾ 40 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਆਇਤ ਦੀ ਚੌੜਾਈ 25 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਇਤ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ ਕਿੰਨਾ ਹੈ ?
(A) 89 (B) 178 (C) 189 (D) 91

House of Aspirants | houseofaspirants.in

109. Which of the following formulas is not correct ?

I. Area of a Trapezium = ½ × Height × (Sum of Parallel Sides)

II. Area of a Parallelogram = Base × Height

III. Area of a Rhombus = Product of Diagonals

IV. Volume of a hemisphere = ⅔ πr^2, where r is the radius of the hemisphere

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

I. ਸਮਲੰਬ ਚਤਰਭੁਜ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ = ½ × ਉਚਾਈ × (ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਭੁਜਾਵਾਂ ਦਾ ਜੋੜ)

II. ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਚਤਰਭੁਜ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ = ਅਧਾਰ × ਉਚਾਈ

III. ਸਮਚਤਰਭੁਜ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ = ਵਿਕਰਣਾਂ ਦਾ ਗੁਣਨਫਲ

IV. ਅਰਧਗੋਲੇ ਦਾ ਆਯਤਨ = ⅔ πr^2, ਜਿੱਥੇ r ਅਰਧਗੋਲੇ ਦਾ ਅਰਧ ਵਿਆਸ ਹੈ

Choose the correct answers from the options given below :

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(A) I and II (B) III and IV (C) I, II, and III (D) I, II, III, and IV

110. Which of the following is most appropriate for π ?

(A) a rational number (B) is equal to $\frac{22}{7}$

(C) an irrational number (D) a terminating decimal

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ π ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ?

(A) ਇੱਕ ਪਰਿਮੇਯ ਸੰਖਿਆ (B) $\frac{22}{7}$ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ

(C) ਇੱਕ ਅਪਰਿਮੇਯ ਸੰਖਿਆ (D) ਇੱਕ ਸਮਾਪਤੀ ਦਸ਼ਮਲਵ

111. Which of the following is/are not false ?

(a) Every integer is a rational number.

(b) The sum of rational number and an irrational number is irrational number.

(c) Every real number is rational.

(d) If *a* and *b* are integers then a ÷ b is an integer.

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ/ਕਿਹੜੇ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ?

(a) ਹਰ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅੰਕ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੰਖਿਆ ਹੈ ।

(b) ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੰਖਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਤਰਕਸੰਗਤ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਜੋੜ ਇੱਕ ਅਤਰਕਸੰਗਤ ਸੰਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

(c) ਹਰ ਇੱਕ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸੰਖਿਆ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ।

(d) ਜੇ *a* ਅਤੇ *b* ਪੂਰਨ ਅੰਕ ਹਨ ਤਾਂ a ÷ b ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅੰਕ ਹੈ ।

(A) (a) and (d) (B) (a) and (b)

(C) (a), (b), and (d) (D) (a), (b), (c), and (d)

House of Aspirants | houseofaspirants.in

112. A father and son can together knit a cardigan in 16 days. If the son alone can knit it in 18 days, the father alone can knit it in

(A) 48 days (B) 144 days (C) 164 days (D) 24 days

ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਇਕੱਠੇ 16 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੋਟੀ ਬੁਣ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਜੇਕਰ ਇਕੱਲਾ ਪੁੱਤਰ ਇਸਨੂੰ 18 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਇਕੱਲਾ ਇਸਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਣੇਗਾ ?

(A) 48 ਦਿਨ (B) 144 ਦਿਨ (C) 164 ਦਿਨ (D) 24 ਦਿਨ

113. Find the mean of the following distribution.

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਵੰਡ ਦੀ ਔਸਤ ਲੱਭੋ ।

Class / ਕਲਾਸ :	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
Frequency / ਬਾਰੰਬਾਰਤਾ:	7	11	10	9	13

(A) 50 (B) 10 (C) 54 (D) 108

114. A tank can be filled by two taps A and B in 8 hours and 6 hours respectively. The full tank can be emptied by a third tap C in 4 hours. If all the taps are turned on at the same time, in how much time will the empty tank be filled up completely ?

(A) 24 hours and 13 minutes (B) 24 hours and 21 minutes
(C) 12 hours (D) 24 hours

ਇੱਕ ਟੈਂਕ ਨੂੰ ਦੋ ਨਲ A ਅਤੇ B ਨਾਲ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 8 ਘੰਟੇ ਅਤੇ 6 ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਤੀਜੇ ਨਲ C ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਟੈਂਕ 4 ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਸਾਰੇ ਨਲ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਖਾਲੀ ਟੈਂਕ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ?

(A) 24 ਘੰਟੇ ਤੇ 13 ਮਿੰਟ (B) 24 ਘੰਟੇ ਤੇ 21 ਮਿੰਟ
(C) 12 ਘੰਟੇ (D) 24 ਘੰਟੇ

115. The value of the Golden Ratio (φ) is approximately :

ਸੁਨਹਿਰੀ ਅਨੁਪਾਤ (φ) ਦਾ ਮੁੱਲ ਲਗਭਗ ਹੈ :

(A) 1.618 (B) 1.732 (C) 1.414 (D) 1.50

116. Which of the following is/are false ?

(a) Each angle of an isosceles triangle is of 60°.
(b) Of the any two chords of a circle smaller will be near to the centre.
(c) Equal chords of congruent circles subtend equal angles at the centre.
(d) Sides opposite to equal angles of a triangle are equal.

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ/ਕਿਹੜੇ ਗਲਤ ਹਨ ?

(a) ਇੱਕ ਸਮਦੁਭੁਜ ਤਿਕੋਣ ਦਾ ਹਰ ਕੋਣ 60° ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

(b) ਚੱਕਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਕੌਰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛੋਟੀ ਕੌਰਡ ਚੱਕਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਵੇਗੀ ।

(c) ਸਮਰੂਪ ਚੱਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬਰਾਬਰ ਕੌਰਡਾਂ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਕੋਣ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ।

(d) ਤਿਕੋਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੋਣਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀਆਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ।

(A) (a) and (c) (B) (b) and (d) (C) (b) and (c) (D) (a) and (b)

House of Aspirants | houseofaspirants.in

117. Error Analysis in mathematics teaching is a/an
(A) Procedural tool
(B) Teaching strategy
(C) Diagnostic tool
(D) Evaluative technique

ਗਣਿਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇੱਕ ਹੈ :
(A) ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੰਦ
(B) ਅਧਿਆਪਨ ਨੀਤੀ
(C) ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੰਦ
(D) ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਕਨੀਕ

118. The oldest source of knowledge for Indian Mathematics is
(A) Yuktibhasha
(B) Lilavati
(C) Chandaḥśāstra
(D) Sulba Sutras

ਭਾਰਤੀ ਗਣਿਤ ਲਈ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਸਰੋਤ ਹੈ :
(A) ਯੁਕਤੀਭਾਸ਼ਾ
(B) ਲੀਲਾਵਤੀ
(C) ਚੰਦ ਸ਼ਾਸਤਰ
(D) ਸੁਲਬ ਸੂਤਰ

119. "Mathematics can be summarized as the art and science of discovering patterns and explaining them", has been stated by:
(A) National Curriculum Framework for School Education – 2023
(B) National Education Policy – 2020
(C) National Curriculum Framework - 2005
(D) The National Policy on Education (1992)

"ਗਣਿਤ ਨੂੰ ਪੈਟਰਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕਲਾ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰਾਂਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ", ਇਹ ਕਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ :
(A) ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਢਾਂਚਾ - 2023
(B) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ - 2020
(C) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਢਾਂਚਾ - 2005
(D) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ (1992)

120. *How to Solve It*, a book that teaches problem-solving in mathematics through a simple four-step method is written by :
(A) Manjul Bhargava
(B) George Pólya
(C) Alan Schoenfeld
(D) John Dewey

"ਹਾਉ ਟੂ ਸਾਲਵ ਇਟ", ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਜੋ ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ ਸਮੱਸਿਆ-ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਚਾਰ-ਕਦਮੀ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਸ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ :
(A) ਮੰਜੁਲ ਭਾਰਗਵ
(B) ਜਾਰਜ ਪੋਲਿਆ
(C) ਐਲਨ ਸ਼ੋਨਫ਼ੈਲਡ
(D) ਜੌਨ ਡਿਊਈ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

Environmental Studies

121. Mehak was asked to pair one outdoor and one indoor activity. She made four pairs, but she made some incorrect pair. Select the incorrect pair/pairs.

(A) Ludo and Carrom
(B) Cricket and Table Tennis
(C) Football and Chess
(D) Hockey and Snakes – ladders

ਮਹਿਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਜੋੜੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਚਾਰ ਜੋੜੇ ਬਣਾਏ, ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਜੋੜਾ ਗ਼ਲਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਗ਼ਲਤ ਜੋੜਾ ਲੱਭੋ।

(A) ਲੁੱਡੋ ਅਤੇ ਕੈਰਮ
(B) ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਅਤੇ ਟੇਬਲ ਟੈਨਿਸ
(C) ਫੁੱਟਬਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ਤਰੰਜ
(D) ਹਾਕੀ ਅਤੇ ਸੱਪ-ਸੀੜ੍ਹੀ

122. Arrange the following statements in order :

I. Water is carried to our homes by big pipes.
II. Water is pumped out of lakes and rivers of from under the ground
III. Chlorine is added to kill the germs
IV. Water is filtered

(A) I, II, III, IV (B) II, IV, III, I (C) IV, III, II, I (D) I, III, IV, I

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਥਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰਤੀਬ ਦਿਓ-

I. ਪਾਣੀ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਈਪਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
II. ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠੋਂ, ਝੀਲਾਂ ਅਤੇ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
III. ਕਲੋਰੀਨ ਨੂੰ ਕਿਟਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
IV. ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

(A) I, II, III, IV (B) II, IV, III, I (C) IV, III, II, I (D) I, III, IV, I

123. Which one of the following is not correct about bicycle ?

(A) It is eco-friendly and non-polluting transport vehicle.
(B) It keeps rider fit and is a good means of exercise.
(C) It requires no license to drive.
(D) It is a fast mode of transportation from city to the other.

ਸਾਈਕਲ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਗ਼ਲਤ ਹੈ ?

(A) ਇਹ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਨੁਕੂਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰਹਿਤ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ
(B) ਇਹ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਅਤੇ ਕਸਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਸਾਧਨ ਹੈ ।
(C) ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ
(D) ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਦੂਸਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆਣ-ਜਾਣ ਲਈ ਇਹ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਦਾ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ।

124. Navjot's teacher asked a few students to perform an experiment described in the textbook. However, Navjot's found that her results were different from what was described in the book. What should Navjot do ?

(A) She should keep repeating the experiment till she gets the result reported in the textbook
(B) She should change the observations so that she gets the result reported in the textbook
(C) She should use her friend's observation
(D) She should report her observations the way they are

ਨਵਜੋਤ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ । ਪਰੰਤੂ ਨਵਜੋਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲੱਭੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਸਨ। ਨਵਜੋਤ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?

(A) ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਨਤੀਜੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ
(B) ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਸਕਣ
(C) ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
(D) ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

125. Food adulteration poses a serious public health concern primarily because it :
(A) Reduces the sensory quality and market value of food products
(B) Increases food costs and consumer dissatisfaction
(C) Undermines consumer trust in food safety systems
(D) Creates significant health risks particularly for children's growth and development
ਭੋਜਨ ਵਿਚ ਮਿਲਾਵਟ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਲਈ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਖੜੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ :
(A) ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸੰਵੇਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ।
(B) ਭੋਜਨ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਦੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ।
(C) ਖਪਤਕਾਰ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ।
(D) ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਖਤਰੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ।

126. Which of the following is a traditional Indian value taught within the family ?
(A) Togetherness
(B) Spending money only on self
(C) Empathy and Compassion
(D) Love and Affection
ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਰਵਾਇਤੀ ਭਾਰਤੀ ਮੁੱਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?
(A) ਏਕਤਾ
(B) ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰ ਹੀ ਪੈਸਾ ਖਰਚਣਾ
(C) ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਦਇਆ
(D) ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਲਗਾਵ

127. Interdependence among humans, animals, and plants in EVS is best understood as :
(A) A situation where organisms coexist without affecting each other's survival needs
(B) A competitive process where living beings struggle for limited natural resources
(C) A natural condition where humans manage environmental resources independently
(D) A dynamic relationship in which organisms depend on one another for different needs
ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ, ਜਾਨਵਰਾਂ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ ਪਰਸਪਰ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
(A) ਇਕ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੀਵ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੀਆਂ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਹਿ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿ ਸਕਣ ।
(B) ਇਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿੱਥੇ ਜੀਵ ਜੰਤੂ ਸੀਮਿਤ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ।
(C) ਇਕ ਕੁਦਰਤੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ।
(D) ਇਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

128. The foundational importance of plants to life on Earth lies primarily in their ability to :
(A) Produce oxygen through photosynthesis and form the base of food chains
(B) Prevent soil erosion and support agricultural productivity
(C) Enhance soil fertility and regulate microclimates
(D) Improve environment and provide natural shade
ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਜੀਵਨ ਲਈ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਯੋਗਤਾ ਕਰਕੇ ਹੈ :
(A) ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਸਲੇਸ਼ਣ ਦੁਆਰਾ ਆਕਸੀਜਨ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਭੋਜਨ-ਲੜੀ ਵਾਸਤੇ ਆਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ
(B) ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ
(C) ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸੂਖਮ ਜਲਵਾਯੂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ
(D) ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਰੰਗਤ ਦੇਣਾ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

129. Which of the following is a traditional method to protect crops from animals ?
(A) Electric fencing
(B) Spraying chemicals
(C) Scarecrows
(D) Leaving fields open
ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਵਿਧੀ ਹੈ ?
(A) ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੀ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ
(B) ਰਸਾਇਣਾਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ
(C) ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਪੁਤਲੇ ਲਗਾਉਣਾ
(D) ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲਾ ਛੱਡ ਦੇਣਾ

130. Which of the following is an energy-giving food ?
(A) Rice (B) Lemon (C) Spinach (D) Fish
ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਊਰਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ ਹੈ ?
(A) ਚਾਵਲ (B) ਨਿੰਬੂ (C) ਪਾਲਕ (D) ਮੱਛੀ

131. A student says, "I eat only rice and no vegetables." What is the best pedagogical response to teach balanced nutrition ?
(A) Punish the student for unhealthy eating
(B) Discuss why different nutrients are important and involve students in planning a balanced meal
(C) Ignore the comment as personal choice
(D) Only give worksheets about food groups
ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਮੈਂ ਸਬਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ ਚਾਵਲ ਖਾਂਦਾ ਹਾਂ"। ਇਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ?
(A) ਗੈਰ-ਸਿਹਤਮੰਦ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਸਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ
(B) ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੋਜਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ
(C) ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਸੰਦ ਮੰਨ ਕੇ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ
(D) ਭੋਜਨ ਸਮੂਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿਰਫ ਅਭਿਆਸ ਪੱਤਰ ਦੇਣਾ

132. Which of the following is the most appropriate way to teach food preservation methods in a Class 4 EVS lesson ?
(A) Explaining scientific methods only like canning and refrigeration
(B) Discussing traditional local methods such as sun-drying and pickling
(C) Asking students to memorize preservation terms
(D) Showing pictures of packaged foods only
ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਮਾਤ-4 ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਗਿਆਨ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁੱਕਵਾਂ ਢੰਗ ਕੀ ਹੈ ?
(A) ਕੇਵਲ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੱਬਾਬੰਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫਰਿੱਜ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ
(B) ਸਥਾਨਕ ਰਿਵਾਇਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਸੁਕਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅਚਾਰ ਪਾਉਣਾ
(C) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ
(D) ਸਿਰਫ ਡੱਬਾਬੰਦ ਖਾਣੇ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਿਖਾਉਣਾ

133. Which of this best illustrates plant adaptation ?
(A) Cactus storing water in stem
(B) Mango trees shedding leaves in summer
(C) Plastic plants in gardens
(D) Cutting flowers for decoration
ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ?
(A) ਕੈਕਟਸ, ਤਣੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
(B) ਅੰਬ ਦੇ ਦਰਖਤ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪੱਤੇ ਝਾੜਦੇ ਹਨ
(C) ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਪੌਦੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਲਗਾਉਣਾ
(D) ਸਜਾਵਟ ਵਾਸਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

134. The instructional approach that most effectively promotes conceptual understanding in EVS is :
(A) Lecture-based teaching
(B) Textbook-centered teaching
(C) Inquiry-based learning
(D) Drill-based instruction
ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਧੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ?
(A) ਭਾਸ਼ਣ ਆਧਾਰਿਤ ਅਧਿਆਪਨ
(B) ਕਿਤਾਬ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਅਧਿਆਪਨ
(C) ਪੜਤਾਲ ਅਧਾਰਿਤ ਸਿਖਲਾਈ
(D) ਅਭਿਆਸ ਅਧਾਰਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼

135. Neelu, an EVS teacher organized a field trip to zoo for students of class 2nd . Which of the following are the most appropriate objectives of the trip to the zoo ?
(A) Recall names of animals in the zoo
(B) Learn concepts related to animals
(C) Promote process skills for visiting zoo
(D) Assessment of students' learning at the zoo
ਨੀਲੂ, ਜੋ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਦੂਸਰੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਚਿੜੀਆਘਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਦੌਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ। ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਿੜੀਆਘਰ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁੱਕਵਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ ?
(A) ਚਿੜੀਆਘਰ ਵਿਚ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਣੇ
(B) ਜਾਨਵਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ
(C) ਚਿੜੀਆਘਰ ਦੇ ਦੌਰੇ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ
(D) ਚਿੜੀਆਘਰ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ

136. A traditional house in Kerala called 'Nalukettu' is designed to :
(A) Withstand earthquakes
(B) Bear Floods
(C) Provide ventilation and protection from heavy rainfall
(D) House animals
ਕੇਰਲ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਘਰ ਜਿਸਨੂੰ 'ਨਾਲੁਕੇਟੂ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
(A) ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਝਟਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ
(B) ਹੜਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲਣ ਵਾਸਤੇ
(C) ਹਵਾਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਾਸਤੇ
(D) ਘਰੇਲੂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਾਸਤੇ

137. In Rajasthan, traditional water harvesting is done using :
(A) Canals
(B) Johads
(C) Underground pipes
(D) Concrete reservoirs
ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਰਵਾਇਤੀ ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?
(A) ਨਹਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ
(B) ਜੋਹੜ
(C) ਭੂਮੀਗਤ ਪਾਈਪਾਂ
(D) ਪੱਕੇ ਜਲ ਭੰਡਾਰ

138. Which of these shows the traditional approach to navigation ?
(A) Using GPS
(B) Observing stars, rivers, and landmarks
(C) Memorizing road maps
(D) Following gurus blindly
ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਰਵਾਇਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਾਹ ਲੱਭਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ?
(A) ਜੀ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ
(B) ਤਾਰਿਆਂ, ਨਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਰਕਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ
(C) ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਯਾਦ ਕਰਨਾ
(D) ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਪਾਲਣਾ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

139. Field visits in EVS primarily serve to :
(A) Provide recreational breaks from classroom learning
(B) Replace textbook-based teaching approaches
(C) Reduce instructional time spent in classrooms
(D) Enable real-world observation and experiential learning
ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਖੇਤਰੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਦੌਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ?
(A) ਕਲਾਸਰੂਮ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਮਨੋਰੰਜਕ ਅੰਤਰਾਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਨ
(B) ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਅਧਾਰਿਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਪਹੁੰਚ-ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਹਨ
(C) ਕਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ
(D) ਅਸਲੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ

140. Which activity best teaches students the connection between natural resources and human work ?
(A) Reading definitions
(B) Making simple objects from clay, wood, or metal while discussing origin and use
(C) Watching videos
(D) Going to mason to learn the skills
ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕੰਮ ਵਿਚਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਹੈ ?
(A) ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ
(B) ਚੀਕਣੀ ਮਿੱਟੀ, ਲਕੜੀ ਜਾਂ ਧਾਤੂ ਤੋਂ ਸਾਧਾਰਣ ਵਸਤੂਆਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ
(C) ਚਲ-ਚਿੱਤਰ ਦੇਖਣੇ
(D) ਮਿਸਤਰੀ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਹੁਨਰ ਸਿੱਖਣਾ

141. The most effective way to teach water conservation to primary learners is to :
(A) Explain conservation concepts through verbal instruction
(B) Show audiovisual materials on environmental issues
(C) Engage learners in action projects
(D) Assign written tasks on water-related topics
ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ :
(A) ਮੌਖਿਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ
(B) ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ
(C) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਕਰਨਾ
(D) ਪਾਣੀ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਪਰ ਲਿਖਤੀ ਕੰਮ ਦੇਣਾ

142. Interdisciplinary integration in EVS is best achieved when teachers :
(A) Teach EVS content independently of other subjects
(B) Use EVS lessons primarily for assessment purposes
(C) Focus primarily on factual content transmission
(D) Connect EVS with language, mathematics, arts, and social learning
ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਏਕੀਕਰਨ ਉਦੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਆਪਕ :
(A) ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਗਿਆਨ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ।
(B) ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ।
(C) ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤੱਥਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।
(D) ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ, ਗਣਿਤ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ।

House of Aspirants | houseofaspirants.in

143. To describe various types and parts of a plant a section was taught by using multi-media, while the other section was taught through diagram drawn on the black board. Children of first section understood the concept better. This could be due to

(A) they were bright students
(B) black board is not a good visual aid
(C) multi audio-visual aids engage all the senses for better retention
(D) use of multimedia is comparatively less costly

ਪੌਦੇ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਲੈਕ ਬੋਰਡ ਉੱਪਰ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧੀਆ ਸਮਝ ਆਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ-

(A) ਉਹ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨ
(B) ਬਲੈਕ ਬੋਰਡ ਚੰਗਾ ਦੇਖਣ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ
(C) ਮਲਟੀ ਆਡੀਓ-ਵਿਜ਼ੂਅਲ ਸਮੱਗਰੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਹਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਦੀ ਹੈ
(D) ਮਲਟੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਸਤੀ ਹੈ

144. Which problem is commonly faced while teaching EVS in primary classes ?

(A) Lack of integration with daily life
(B) Excessive focus on outdoor activities
(C) Too many experiments
(D) Overuse of local resources

ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਗਿਆਨ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ?

(A) ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਘਾਟ
(B) ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੋਣਾ
(C) ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨੇ
(D) ਸਥਾਨਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਪਯੋਗ

145. In Continuous and Comprehensive Evaluation (CCE), formative and summative assessment totals to

(A) 40% and 60% respectively
(B) 60% and 40% respectively
(C) 50% and 50% respectively
(D) 70% and 30% respectively

ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਚ ਰਚਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੁਲ ਦਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ?

(A) 40% ਅਤੇ 60% ਕ੍ਰਮਵਾਰ
(B) 60% ਅਤੇ 40% ਕ੍ਰਮਵਾਰ
(C) 50% ਅਤੇ 50% ਕ੍ਰਮਵਾਰ
(D) 70% ਅਤੇ 30% ਕ੍ਰਮਵਾਰ

146. Mohan uses stories and poems to teach EVS at primary level. The main purpose of using them in EVS is to

(A) make lessons enjoyable
(B) cater to diversity in classroom
(C) providing contextual learning environment
(D) promote linguistic skills

ਮੋਹਨ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਣ ਪਿੱਛੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ-

(A) ਪਾਠਾਂ ਨੂੰ ਆਨੰਦਮਈ ਬਣਾਉਣਾ
(B) ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨਾ
(C) ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ
(D) ਭਾਸ਼ਾਈ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨਾ

House of Aspirants | houseofaspirants.in

147. Nature recycles and reuses its resources. Water is one such resource which gets recycled. It gets recycled by a continuous process consisting of evaporation and condensation. In this process there is continuous movement of water from the Earth's surface into the air and back to the earth again. What is the process called ?

(A) Water condensation
(B) Water evaporation
(C) Water cycle
(D) Water recycling

ਕੁਦਰਤ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰਚੱਕਰ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਰਤੋਂ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਸ਼ਪੀਕਰਣ ਅਤੇ ਸੰਘਣਾਕਰਨ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪੁਨਰ ਚੱਕਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਪਾਣੀ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹਵਾ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹਵਾ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਉਪਰ ਲਗਾਤਾਰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

(A) ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੰਘਣਾਕਰਣ
(B) ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਾਸ਼ਪੀਕਰਣ
(C) ਜਲ ਚੱਕਰ
(D) ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੁਨਰ ਚੱਕਰ

148. While teaching the topic 'Friction' to class V students, a teacher gave several examples to explain that friction is also useful to us in many ways. Which one of the following examples was quoted by her incorrectly ?

(A) An object thrown vertically upwards always comes back to us due to friction
(B) We can write due to friction between the tip of the pen and the paper.
(C) We can walk because of friction between our shoes and the ground.
(D) We stop our moving car by applying brakes only because of friction

ਕਲਾਸ V ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 'ਰਗੜ' ਵਿਸ਼ੇ ਉਪਰ ਪੜਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਗੜ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਉਦਾਹਰਣ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਗਲਤ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ ?

(A) ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਜੋ ਉਪਰ ਸਿੱਧੀ ਸੁੱਟੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਰਗੜ ਖਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
(B) ਪੈੱਨ ਦੀ ਨਿੱਬ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਰਗੜ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਪਰ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
(C) ਸਾਡੇ ਜੁੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚਲੀ ਰਗੜ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
(D) ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਚੱਲਦੀ ਹੋਈ ਕਾਰ ਨੂੰ ਰਗੜ ਕਾਰਣ ਹੀ ਬ੍ਰੇਕ ਲਗਾ ਕੇ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

149. Answer the following after reading the statements carefully :

I. Outdoor games makes you physically healthy
II. Playing plays a very crucial role in the Growth and development

(A) Both I and II are correct
(B) Both I and II are incorrect
(C) Only II is correct
(D) Only I is correct

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਥਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ-

I. ਬਾਹਰੀ ਖੇਡਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਰੀਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੱਸਥ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ
II. ਖੇਡਾਂ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ

(A) ਦੋਵੇਂ I ਅਤੇ II ਸਹੀ ਹਨ
(B) ਦੋਵੇਂ I ਅਤੇ II ਗਲਤ ਹਨ
(C) ਸਿਰਫ II ਸਹੀ ਹੈ
(D) ਸਿਰਫ I ਸਹੀ ਹੈ

150. Fish : Gills : : Frog : ?

(A) Skin (B) Eyes (C) Legs (D) Ears

ਮੱਛੀ:ਗਲਫੜੇ::ਡੱਡੂ:

(A) ਚਮੜੀ (B) ਅੱਖਾਂ (C) ਲੱਤਾਂ (D) ਕੰਨ

House of Aspirants | houseofaspirants.in